

Sygn. akt VI U 145/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15/09/2020 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Kryńska-Mozolewska

Protokolant: protokolant sądowy Ewa Kołodziejuk

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2020 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania E. S. od decyzji (...) w W. z dnia 27 lutego 2020 roku znak (...) oraz z dnia 27 lutego 2020 roku znak (...)

przeciwko: (...) w W.

o zasiłek chorobowy i opiekuńczy

orzeka:

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującej E. S. prawo do zasiłku opiekuńczego zakres od dnia 2 stycznia 2020 roku do dnia 5 stycznia 2020 roku i prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 6 stycznia 2020 roku do dnia 16 lutego 2020 roku.

Sygn. akt VI U 145/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lutego 2020 roku, znak: (...) w W. odmówił E. S. prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 2 stycznia 2020 roku do 5 stycznia 2020 roku. W uzasadnieniu swojej decyzji (...) podał, że wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 12 grudnia 2019 roku E. S. złożyła po terminie, tj. dnia 2 stycznia 2020 roku, wobec czego nie ma ona prawa do zasiłku opiekuńczego gdyż nie była objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym w okresie powstania niezdolności do pracy.

(decyzja (...) z dnia 27.02.2020r. – akta organu rentowego)

Od powyższej decyzji E. S. wniosła odwołanie, w którym podała, że od grudnia 2013 roku, tj; od kiedy rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej, odprowadzała składki na ubezpieczenia społeczne. Przed złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku opiekuńczego pobierała zasiłek macierzyński i w związku z tym nie została pouczona przez (...) o obowiązku zgłoszenia się do ubezpieczenia chorobowego po zakończeniu okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Odwołująca się wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej prawa do zasiłku opiekuńczego za okres sporny.

(odwołanie – k. 1 – 3)

Decyzją z dnia 27 lutego 2020 roku, znak: (...) w W. odmówił E. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 6 stycznia 2020 roku do 16 lutego 2020 roku. W uzasadnieniu powołał się na argumentację tożsamą jak w decyzji z tego samego dnia.

(decyzja (...) z dnia 27.02.2020r. – akta organu rentowego)

Od powyższej decyzji E. S. złożyła odwołanie do Sądu wnosząc i wywodząc jak w odwołaniu od decyzji z dnia 27 lutego 2020 roku znak: (...)

(odwołanie – k. 1 – 3 akt sprawy VI U 147/20)

W odpowiedzi na oba odwołania (...) wniósł o ich oddalenie w całości powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu obu zaskarżonych decyzji. Wskazał dodatkowo, że odwołująca nie opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne za styczeń 2020 roku.

(odpowiedź na odwołania – k. 7 – 7v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca się E. S., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą i podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 23 czerwca 2015 r do 30 listopada 2015 r, od 1 stycznia 2016 r do 31 października 2016 r oraz od 1 grudnia 2016 r do 12 grudnia 2018 r.

W okresie od 13 grudnia 2018 roku do 11 grudnia 2019 r odwołująca się pobierała zasiłek macierzyński. W tym czasie opłacała tylko składkę zdrowotną.

(bezsporne, a nadto zeznania odwołującej E. S. na rozprawie w dniu 15 września 2020 roku – protokół rozprawy k. 24-24v)

Odwołująca się w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego nie wyrejestrowywała się z ubezpieczeń społecznych, nie składała żadnych dokumentów do (...) w tym zakresie. Organ rentowy z urzędu wobec pobierania zasiłku macierzyńskiego wyrejestrował ją z ubezpieczenia chorobowego z tytuł ubezpieczenia w postaci prowadzonej działalności gospodarczej. E. S. po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego nadal kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej i z tego tytułu podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Odwołująca się w dniu 2 stycznia 2020 roku wypełniła druk (...), zgłaszając się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z datą od dnia 12 grudnia 2019 r, czyli od dnia następnego po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego.

E. S. za styczeń 2020 r zadeklarowała podstawę wymiaru składek 0,00 zł i nie opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne za ten miesiąc.

(bezsporne, zeznania odwołującej E. S. na rozprawie w dniu 15 września 2020 roku – protokół rozprawy k. 24-24v)

Organ rentowy nie pouczył jej o tym, że musi się wyrejestrować z ubezpieczeń społecznych i zgłosić ponownie w terminie 7 dni do ubezpieczeń społecznych, w tym dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

(zeznania odwołującej E. S. na rozprawie w dniu 15 września 2020 roku – protokół rozprawy k. 24-24v)

Wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2020 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 100/20 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję (...) w W. z dnia (...) w ten sposób, że przyznał odwołującej się E. S. prawo do zasiłku opiekuńczego za dzień 1 stycznia 2020 roku.

(wyrok z dnia 11.08.2020 r. w sprawie VI U 100/20 - bezsporne)

Powyższy stan faktyczny był między stronami, co do zasady niesporny, a nadto znalazł potwierdzenie w dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego oraz zeznaniach odwołującej E. S., którym Sąd dał wiarę w całości, jako spójnym i zgodnym z zasadami logicznego rozumowania.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest odwołanie E. S. od decyzji odmawiających jej prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 2 stycznia 2020 r do 5 stycznia 2020 r oraz zasiłku chorobowego za okres od 6 stycznia 2020 r do dnia 16 lutego 2020 r, bowiem w okresie powstania niezdolności do pracy nie podlegała ona ubezpieczeniu chorobowemu i nie została objęta tym ubezpieczeniem od 12 grudnia 2019 roku.

Z ustalonego przez Sąd i bezspornego stanu faktycznego wynika, że odwołująca się jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tego tytułu podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca nie złożyła dokumentów w celu ponownego zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4-5a, 8 i 10, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów. Oznacza to, że osoby pobierające zasiłek macierzyński mogą być objęte ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej jedynie dobrowolnie. Z kolei z art. 11 ust. 2 ustawy systemowej wynika, że dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi. To zaś prowadzi do wniosku, że osoby objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi dobrowolnie, nie mogą podlegać nawet dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Kwestię tę przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 lipca 2019 roku, sygn. akt III UZP 2/19, w której jednoznacznie orzekł, że rozpoczęcie pobierania zasiłku macierzyńskiego przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, która uprzednio została objęta dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym powoduje ustanie ubezpieczenia chorobowego (art. 9 ust. 1c w związku z art. 14 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 300 z późn. zm.). Sąd w tej sprawie podziela ten pogląd i przyjmuje jak własny. Wobec powyższego należy uznać, że odwołująca się w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego, czyli od 13 grudnia 2018 roku do 11 grudnia 2019 roku nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Taki skutek braku ubezpieczenia wynika, bowiem z samej ustawy.

Tym samym, aby uzyskać zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek chorobowy za okres przypadający po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca powinna zgłosić się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Dotyczy to również roszczenia o zasiłki w niniejszej sprawie, ponieważ jak już wskazano wyżej zgłoszenie odwołującej do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego nie następuje automatycznie, ale tylko na wniosek. Zgodnie, bowiem z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. – Dz. U. z 2020 r., poz. 870; dalej, jako: ustawa zasiłkowa) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Natomiast zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy zasiłkowej, czyli w okresie objęcia ubezpieczeniem chorobowym.

Natomiast zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a. Zgodnie z kolei z art. 14 ust. 1a tej ustawy objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko

wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowego zostanie dokonane zgodnie z art. 36 ust. 4 albo 4b, czyli jeśli zostanie dokonane w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia, którą to datą w przypadku odwołującej się jest data zakończenia pobierania zasiłku macierzyńskiego, czyli dzień 11 grudnia 2019 roku. Jak wynika z ustaleń Sądu odwołująca zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego dopiero 2 stycznia 2020 roku, z którym to dniem złożyła wniosek do (...) o objęcie jej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Oznacza to, że zrobiła to z przekroczeniem 7 dniowego terminu, to zaś skutkuje ustaleniem, że jej zgłoszenie nie mogło wywierać skutku od dnia 12 grudnia 2019 roku, wskazanego we wniosku, a od dnia złożenia wniosku, czyli od dnia 2 stycznia 2020 roku. Należy wskazać, że zasiłki opiekuńczy i chorobowy, których odwołująca dochodzi w tej sprawie są od dnia 2 stycznia 2020 roku. Zważając jednak na całokształt sprawy należało rozważyć to czy podlegała ona ubezpieczeniu od 12 grudnia 2019 roku. Przyjęcie, że podlegała dopiero od 2 stycznia 2020 roku ubezpieczeniu powodowałoby brak okresu wyczekiwania zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, który dla odwołującej wynosiłby 90 dni. Dlatego istotne jest ustalenie czy od 12 grudnia 2019 roku do 2 stycznia 2020 roku odwołująca podlegała ubezpieczeniu chorobowemu, innymi słowy czy jej wniosek wywiera skutek od tego dnia.

Sąd ustalił, że odwołująca nie była pouczona przez (...) o tym, że powinna się ponownie zgłosić do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, czyli złożyć wniosek w ciągu 7 dni od dnia, kiedy taki obowiązek powstał, czyli po 11 grudnia 2019 roku. Bezsporne jest, że (...) nie pouczył odwołującej się, że ponowne zarejestrowanie po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego wymaga odpowiedniej czynności ze strony odwołującej się, czyli złożenia stosownego wniosku i w stosownym czasie. Kwestia ustania ubezpieczenia chorobowego w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego była w doktrynie sporna i budziła kontrowersje wśród orzecznictwa, co zostało ostatecznie przesądzone dopiero uchwałą III UZP 2/19. W ocenie Sądu Najwyższego od ubezpieczonego nie można wymagać, aby wiedział dokładnie, co ma robić, jakie ma złożyć dokumenty.

Należy również wskazać, że zgodnie z zasadami postępowania administracyjnego wynikającymi z art. 9 kpa organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Należy podkreślić, że organ rentowy nie dokonał stosownego pouczenia odwołującej się o obowiązkach, jakie wiązały się z utrzymaniem lub ponownym objęciem dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Konieczności pouczenia przez (...) nie umniejsza okoliczność, że odwołująca korzystała z usług biura księgowego. Nie zwalnia to, bowiem (...) z obowiązku pouczenia ubezpieczonych o ich prawach i obowiązkach. Takie obowiązki spoczywają na organie rentowym niezależnie od tego czy wnioskodawca jest reprezentowany przez podmiot profesjonalny, który dokonuje jego rozliczania, czy dokonuje tzw. samorozliczania. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2020 roku, sygn. akt I UK 311/18 podkreślono, że udzielenie przez organ rentowy osobie prowadzącej działalność pozarolniczą nieprawidłowej informacji, co do czynności niezbędnych dla dalszego podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, może być podstawą stwierdzenia, że taka osoba podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia przypadającego bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, choćby złożyła ona dopiero w późniejszym czasie ponowny wniosek o objęcie jej ubezpieczeniem chorobowym. W niniejszej sprawie Sąd miał do czynienia z analogiczną sytuacją. Odwołująca się nie uzyskała od organu rentowego żadnej informacji, jako stosownego pouczenia o konieczności ponownego złożenia wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym po ustaniu zasiłku macierzyńskiego. Taki wniosek złożyła dopiero dnia 2 stycznia 2020 roku, wnosząc o objęcie jej tym ubezpieczeniem od dnia 12 grudnia 2019 roku. W ocenie Sądu E. S. poczyniła wszelkie starania w celu objęcia jej ubezpieczeniem chorobowym adekwatne do jej stanu wiedzy. Brak pouczenia odwołującej o sposobach i trybie, w jakim ma dokonać określonych czynności nie może jej obciążać w zakresie negatywnych skutków.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd uznał, więc, że odwołująca podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia przypadającego bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego,

czyli od dnia 12 grudnia 2019 roku. Sąd miał na uwadze, że w toku postępowania (...) nie kwestionował samej niezdolności do pracy odwołującej się, ani konieczności sprawowania przez nią osobistej opieki nad chorym dzieckiem.

Sąd ponadto odniesie się do argumentacji pozwanego podnoszonej na etapie postępowania, że odwołująca nie opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne za styczeń 2020 roku. Zgodnie z art. 18 ust. 9 i 10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnoży przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu. Zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, o których mowa w ust. 9, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku. Należy wskazać, że odwołująca się była niezdolna do pracy w dniach 1 stycznia 2020 roku oraz od 2 stycznia 2020 roku do 31 stycznia 2020 roku, przy czym niezdolność do pracy trwała do 16 lutego 2020 roku. Oznacza to, że spełniała ona przesłanki do przyznania prawa do zasiłku chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego i tym samym miała ustawowo możliwość pomniejszenia podstawy wymiaru składek o okresy niezdolności do pracy. To też uczyniła i wykazała podstawę wymiaru składek 0,00 zł. Odwołująca postąpiła prawidłowo i skorzystała z dopuszczalnej prawem możliwości, ponieważ nie uzyskiwała żadnych przychodów lub dochodów. Brak opłacenia składki za styczeń 2020 roku jest zgodny z przepisami ustawy systemowej. Z tego też powodu argumentacja (...) w tym zakresie jest bezzasadna.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku zmieniając zaskarżone decyzje i przyznając odwołującej E. S. prawo do zasiłku opiekuńczego zakres od dnia 2 stycznia 2020 roku do dnia 5 stycznia 2020 roku i prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 6 stycznia 2020 roku do dnia 16 lutego 2020 roku, ponieważ spełniała przesłanki do przyznania jej zasiłków oraz była w okresach niezdolności do pracy dobrowolnie ubezpieczona.

ZARZĄDZENIE

1. (...)